

8. konzervatorsko-restauratorska radionica u Parku skulptura Željezare Sisak

Doc. art. dr. sc. Sagita Mirjam Sunara
Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija
Zagrebačka 3, 21000 Split – Hrvatska
sagita.sunara@gmail.com

O parku skulptura i radionicama

Konzervatorsko-restauratorske radionice u Parku skulptura Željezare Sisak održavaju se od 2012. godine, odnosno otkad je park stekao status zaštićenog kulturnog dobra. Zbirku čini 38 metalnih skulptura namijenjenih izlaganju na otvorenom. Skulpture su nastale u okviru Kolonije likovnih umjetnika *Željezara Sisak*, likovne manifestacije koja se održavala od 1971. do 1990. godine. Raspoređene su oko pogona nekadašnje tvornice, u obližnjem radničkom naselju te na zelenim površinama koje odjeljuju naselje od tvornice.

Radionice u parku skulptura provodi Odsjek za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu. Održavaju se jednom godišnje i najčešće traju sedam dana. Namijenjene su splitskim studentima konzervacije-restauracije, a spadaju u izvannastavne aktivnosti. Studenti kroz radionice stječu teorijska i praktična znanja o očuvanju skulptura na otvorenom.

Radionica održana 2019. godine

SUDIONICI

Posebnost ove radionice leži u tome što u njoj nisu sudjelovali studenti Umjetničke akademije u Splitu, već studenti Sveučilišta u Torinu. Radionica je naime, osmišljena i provedena kao aktivnost međunarodnog projekta posvećenog konzervaciji-restauraciji suvremenih umjetničkih djela u javnom prostoru, *Conservation of Art in Public Spaces (CAPuS)*. Sveučilište u Torinu koordinator je tog projekta, a Sveučilište u Splitu (Umjetnička akademija) jedan od projektnih partnera.

U radionici je sudjelovalo pet studentica konzervacije-restauracije. S njima je u Sisak doputovala i jedna članica istraživačke grupe projekta CAPuS s torinskog sveučilišta.

ORGANIZATORI I PARTNERI

Kao i prethodnih godina, radionicu je osmislila i vodila doc. art. dr. sc. Sagita Mirjam Sunara s Odsjeka za konzervaciju-restauraciju Umjetničke akademije u Splitu. Ona je i voditeljica projekta CAPuS na splitskom sveučilištu.

Program je realiziran u suradnji s Gradskim muzejom Sisak, a stručnu su pomoć pružili Javna vatrogasna postrojba Grada Siska i tvrtka Komunalac Sisak d.o.o.

Radionica je u cijelosti financirana sredstvima koja su Sveučilište u Splitu (Umjetnička akademija) i Sveučilište u Torinu dobili za provedbu projekta CAPuS.

PROGRAM

Radionica je trajala sedam dana, od 17. do 23. lipnja 2019.

Aktivnosti:

- predavanja,
- grupne rasprave,
- problemski (projektni) zadaci,
- terenska praksa.

Teme:

- povijest sisačkog parka skulptura,
- izazovi u zaštiti i očuvanju te zbirke,
- redovito održavanje skulptura na otvorenom,
- uzorkovanje produkata korozije i premaza,
- demontaža i prijenos velikih skulptura,
- izrada grafičke dokumentacije.

U fokusu: terenska praksa

1

ODRŽAVANJE SKULPTURA NA OTVORENOM

U okviru radionice očišćene su sve skulpture iz parka koje se nalaze na javnim površinama. Kod mokrog čišćenja ključna je bila pomoć vatrogasne službe.

Postupak:

- odstranjivanje lišća, grančica, zemlje i mahovine sa skulptura i betonskih postamenata,
- uređivanje travnatih površina oko skulptura,
- pranje skulptura razrijeđenim dezinficijensom (ASEPSOL Eko, Pliva),
- ispiranje pomoću vode pod tlakom.

U fokusu: problemski zadaci

1

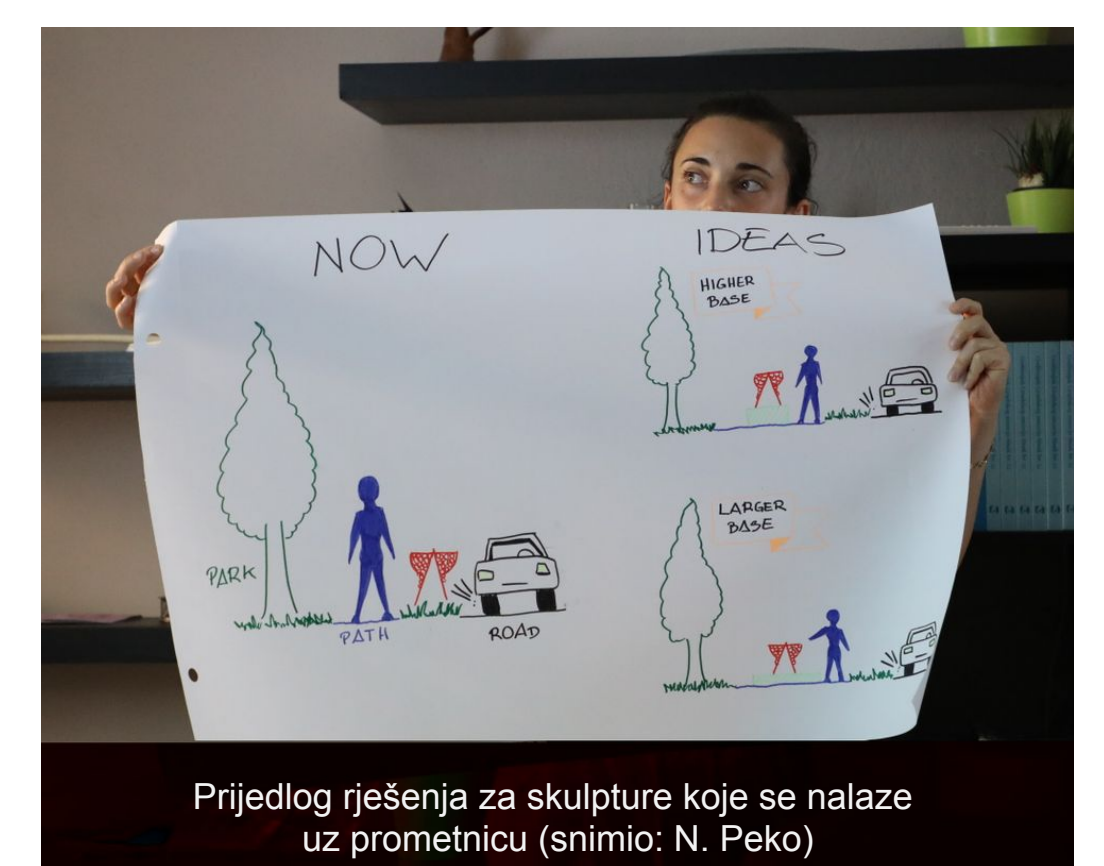
PREPOZNAVANJE RIZIKA I PREDLAGANJE MJERA ZA NJIHOVO UBLAŽAVANJE

Studenti su trebali:

- identificirati prijetnje kojima su skulpture iz parka izložene,
- predvidjeti, tj. opisati događaje ili situacije koji/koje mogu prouzročiti štetu na skulpturama ili dovesti do gubitka njihove vrijednosti,
- predložiti mjere za otklanjanje ili ublažavanje rizika te ustanove i(li) pojedince koji bi te mjere provodili.

Ovaj problemski zadatak iziskivao je povezivanje ne samo znanja koje su studenti usvojili tijekom radionice, nego tijekom cijelog studija.

Rezultate svog rada predstavili su kroz usmeno izlaganje popraćeno PowerPoint prezentacijom i slikovnim/grafičkim prikazima.

Studenti su zaključili da postoje dvije kategorije prijetnji:

- prijetnje kojima su sve skulpture izložene (npr. onečišćen zrak ili vandalizam),
- specifične prijetnje, koje ovise o lokaciji na kojoj se skulptura nalazi.

S obzirom na lokaciju, skulpture su podijelili u tri skupine (u obzir su uzeli samo skulpture na javnim površinama):

- skulpture uz prometnicu,
- skulpture na parkovnim površinama,
- skulpture u stambenom naselju.

Analizirajući skulpture koje se nalaze uz prometnicu, zaključili su da bi one mogle pretrpjeti štetu:

- ako u njih udari vozilo (*mehanička oštećenja*),
- ako vozila u prolazu odbace kamenčiće s ceste na skulpturu (*mehanička oštećenja*),
- ako zimi, prilikom posipanja ceste solju, sol dospje na skulpturu (*korozija*),
- zbog onečišćenja zraka uzrokovanog cestovnim prometom (*ubrzanje korozijskih procesa*).

Gornje fotografije prikazuju rješenja koja su studenti osmislili za skulpture koje se nalaze uz prometnicu:

- premještanje svih skulptura na jednu stranu ceste, ali dalje od kolnika (to bi iziskivalo izmještanje pješačke staze),
- povećanje visine i proširenje betonskih postamenata na kojima skulpture stoje.

Studenti su na isti način analizirali i druge dvije lokacije (parkovne površine, stambeno naselje) te ponudili odgovarajuća rješenja.

2

DEMONTAŽA I TRANSPORT SKULPTURA VELIKIH DIMENZIJA

Nakon kritičke analize demontaže velikog reljefa Branka Ružića *Vrata* (370 cm x 244,5 cm) koju je Gradski muzej Sisak krajem svibnja 2019. godine proveo u suradnji s tvrtkom Komunalac Sisak d.o.o., studenti su trebali iznijeti svoj prijedlog demontaže i transporta te skulpture do muzejske čuvaonice.

Prijedlog je trebao sadržavati:

- popis potrebne opreme i mehanizacije,
- popis stručnog i tehničkog osoblja koje bi trebalo sudjelovati u demontaži i transportu,
- plan demontaže skulpture,
- plan zaštite skulpture tijekom transporta.

